

Za Novi magazin pišu:

Milan Mišić, Drago Hedl, Mirjan Nadrljanski...

ISSN 2217-5628

9 772217 562008 >

250 din.

3 NOVI 3 MAGAZIN

1. X 2020.
BROJ 492

Nebojša Zelenović
**Šabac nikada
nije bio ovako
ponižen**

Evropa u drugom talasu
korone:

**Potop, a nigde
Nojeve barke**

Pod šat(o)rom:

**Kako spasti
Sajam knjiga**

**PROPAO JE
ĐINĐICEV
5. OKTOBAR,
KOŠTUNIČIN
NIJE**

R.B.G. – simbol borbe za ravnopravnost žena

Često me pitaju kada će biti dovoljno žena u Vrhovnom sudu, a moj odgovor je uvek isti – kada ih bude devet. Za mnoge je ovo šokantan odgovor, ali je generacijama u Vrhovnom sudu sedelo po devet muškaraca, a da to niko nikada nije doveo u pitanje, reči su Rut Bejder Ginsburg tokom govora na Džordžtaun Univerzitetu 2005.

U poslednjoj dekadi života poznatija pod nadimkom Notorna R.B.G., što je asocijacija na repera koji je nastupao pod pseudonimom The Notorious B.I.G., Rut Bejder Ginsburg je druga žena koja je bila sudija američkog Vrhovnog suda i sigurno jedna od najzaslužnijih osoba što su žene u Americi po pravima gotovo izjednačene s muškarcima.

Rut Bejder Ginsburg rođena je u radničkom delu Bruklina 1933. u porodici jevrejskih imigranata. Njena majka Selija, koju je Rut često citirala kao uzor, iako intelektualno radoznala i odlična učenica, morala je da prekine školovanje u 15. godini kako bi se zaposlila i pomagala porodici, koja je odvajala novac da bi njenog brata poslala da studira na prestižnom Kornel Univerzitetu. Selija je preminula od raka dan pre nego što će Rut završiti gimnaziju kao jedna od najboljih učenica.

ZASLUŽNI MARTI: Rut Bejder Ginsburg je pohađala isti taj Kornel Univerzitet, za koji je dobila stipendiju, i tu je upoznala Martina Ginsburga, koga su svi zvali Marti, a kasnije će ga opisati kao “jednog mladića kome je bilo važno što imam mozak”. O visokom školovanju 1950-ih u Americi Notorna R.G.B. je kasnije izjavila da je imala

Rut Bejder Ginsburg, koja je za sudiju američkog Vrhovnog suda izabrana kao tek druga žena u istoriji te institucije, preminula je u 87. godini života

Piše: **Marija Šajkaš**

sreće što je upoznala baš Martiju, “budući da najveća titula kojoj se devojka mogla nadati nije bila da postane magistar ili diplomirani advokat već gospođa.”

Nakon diplomiranja Rut i Marti su se venčali i njihova ljubav i predanost jedno drugom služe kao inspiracija mnogim bračnim partnerima. U knjigama koje su posvećene životu Rut Bejder Ginsburg (od biografija do dečijih slikovnica) obično je isticano kako su ona i Marti bili suprotnosti koje su se privlačile.

Zajedno su upisali prava na Harvardu, gde je Rut bila jedna od samo devet žena na godini. Svi predavači bili su muškarci. Tokom prve godine studija tadašnji dekan pozvao je sve studentkinje na večeru, i onda je svaku pojedinačno ispitivao o razlozima zbog kojih veruju da baš one treba da studiraju na Harvardu, oduzimajući time mesto nekom muškom kolegi. Kada je došao red na Rut da odgovori, ona je rekla kako će njen muž biti advokat i da ona studira da bi “bolje razumela njegov posao”.

Na trećoj godini studija Martiju je otkriven agresivni oblik kancera, za koji je prepisana radijacija. Marti nije mogao da pohađa nastavu, pa su njegove kolege i za njega hvatale beleške koje je Rut, sve vreme pohađajući svoje časove i brinući o njihovoj tek rođenoj kćerci, svake večeri prekućavala i tako pomagala Martiju da nastavi sa studijama. Marti se vremenom oporavio i diplomirao u roku.

Nakon diplomiranja Marti je dobio posao u Njujorku, pa je tamo prešao s porodicom. Rut, koja je u to vreme završavala Harvard, zamolila je da joj dozvole da svoju završnu godinu studija provede na Kolumbiji i da ipak dobije njihovu diplomu, što je fakultet odbio. Ona je tako diplomirala na Kolumbiji, završivši školovanje kao prva u svojoj generaciji.

Bez obzira na odlične uspehe u školi, niko nije hteo da joj da priliku da se bavi pravom ni u prestižnim advokatskim kancelarijama ni u sudu. Na kraju je dobila priliku da radi kao sudski pripravnik, ali tek nakon pisma koje je potpisao jedan od njenih profesora s fakulteta. U pismu je rekao kako on nikada više neće poslati nijednog svog studenta da radi kao pripravnik ako sud ne prihvati Rut Bejder Ginsburg.

BORCI ZA LJUDSKA PRAVA: Nakon što je završila sudsku praksu, Rut Bejder Ginsburg je radila kao profesor na Rutgers Univerzitetu (prestižni fakulteti i dalje nisu zapošljavali žene), gde je došla u kontakt sa grupama koje su se borile za ljudska prava. Tokom narednih godina Rut Bejder Ginsburg predano je radila iznoseći slučajeve pred sudove Amerike, uključujući Vrhovni sud, tako da zahvaljujući njenom pravnom zalaganju poslodavci više ne

---

“Ženama je mesto na svim mestima na kojima se donose odluke”, govorila je Rut Bejder Ginsburg

možu da vrše diskriminaciju žena koje zatrudne – pre nje žene su bivale otpuštane zato što su namepravale da postanu majke ili zato što su zatrudnele – ženama više nije potreban potpis muškarca da bi otvorile račun u banci, dobile kreditnu karticu ili zajam, škole koje finansira država moraju da primaju i učenice, porota mora da uključuje i osobe ženskog pola ("Ženama je mesto na svim mestima na kojima se donose odluke", govorila je tim povodom Rut Bejder Ginsburg), i muškarci koji su samohrani očevi imaju pravo na istu vrstu državne pomoći koja je ranije pripadala samo ženama.

Upraznjeno mesto u Vrhovnom sudu pojavilo se tokom predsednikovanja Bila Klintona i, kao što je to u Americi običaj, odmah su počela lobiranja za sledećeg kandidata. Rut Bejder Ginsburg je bila renomirana pravnik, ali kao skromna i povučena žena nikada nije isticala sebe u prvi plan. Tu ulogu je, međutim, u njeno ime preuzeo Marti.

Martin Ginsburg, koji je tokom njihovog zajedničkog života u Njujorku postao jedan od vodećih advokata sa specijalizacijom iz po-

reskog prava, a inače je bio otvoren i veseo čovek sa širokim krugom prijatelja, nije se libio da upotrebi svoja poznanstva da bi došao do predsednika Klintona i predložio svoju suprugu za mesto u Vrhovnom sudu. Upućeni pričaju da Klinton u prvo vreme nije bio zainteresovan, ali da mu je bilo dovoljno nekoliko minuta razgovora s Rut da promeni mišljenje.

Nakon što je izabrana za vrhovnog sudiju kao druga žena u istoriji ove institucije, Martiju nije teško palo da zatvori svoju advokatsku praksu i da se zbog ženinog posla preseli u Vašington. Od tada je bio roditelj koji se primarno bavio decom.

Ona sama mnogo puta je rekla da Martijevoj podrži duguje zahvalnost za sve što je postigla. Bili su u braku 56 godina, a u poslednjem kratkom pismu koje joj je napisao 2010, na dan kada je preminuo, oslovio ju je sa "Moja najdraža Rut" i rekao kako je uz roditelje, decu i decu njihove dece ona "jedina osoba koju je voleo u svom životu" i kako je bilo izuzetno zadovoljstvo posmatrati njen napredak do "samog vrha pravnog sveta".

▲
R.B.G.:
Inspiracija za
veliki broj mladih
Amerikanki,
internet i
kulturološka
senzacija

FENOMEN: Amerikanci uglavnom jedva da znaju ko su sudije Vrhovnog suda, tako da to što je poslednjih desetak godina Rut Bejder Ginsburg postala internet i kulturološka senzacija – Notorna R.B.G ili samo RBG – predstavlja popriličan fenomen.

S novim talasom feminizma, liberalnim odlukama Vrhovnog suda, kao i zbog MeToo pokreta, lik Notorne R.B.G., često sa dodatom krunom i okovratnikom, počeo je da se pojavljuje spontano i svuda, označavajući borbu za jednakost i prava žena – na majicama, šoljama, mentol bombonama, njene misli se citiraju, posvećeni su joj dokumentarci i celovečernji filmovi, muzejska izložba, pesme i grafiti, a ona sama predstavlja inspiraciju za veliki broj mladih Amerikanki.

Prošle nedelje je Rut Bejder Ginsburg preminula u 87. godini i kraj njenog kovčega, koji je uprkos globalnoj pandemiji na Kapitolu u Vašingtonu bio izložen tri dana, prodefilovao je veliki broj majki sa kćerkama. I pošto je umrla, Notorna R.B.G. je opet ušla u istoriju kao prva žena i prva osoba jevrejskog porekla kojoj je posmrtna počast odata na Kapitolu. 🇺🇸